

การบริหารของผู้บริหารที่ส่งผลต่อบทบาทของครูในการปรับตัวภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาภาคเหนือ
Administrative Management Affecting the Role of Teachers in Adaptation under the Corona Virus Disease 2019 Epidemic Situation (COVID-19) at the Charity Schools of the Buddhist Temples in the Northern District

พระอธิการสมพงษ์ เมทา¹ อินทร์ จันท์เจริญ² วีรพันธ์ ศิริฤทธิ์³
Phraathikan Sompong Meta, In Chanjarean, Weeraphan Siririth

บทคัดย่อ (Abstract)

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) การบริหารของผู้บริหารในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 2) บทบาทของครูในการปรับตัวในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 และ 3) การบริหารของผู้บริหารที่ส่งผลต่อบทบาทของครูในการปรับตัวภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาภาคเหนือ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหาร รองผู้บริหาร และครูโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาภาคเหนือ จำนวน 248 คน เครื่องมือที่ใช้คือแบบสอบถาม โดยมีความเชื่อมั่นโดยภาพรวมเท่ากับ 0.922 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการถดถอยพหุคูณ โดยวิธี Stepwise

ผลการวิจัย พบว่า 1) การบริหารของผู้บริหารในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาภาคเหนือ โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย 4.47 2) บทบาทของครูในการปรับตัวภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาภาคเหนือ โดยภาพรวมและรายด้าน ได้แก่ ด้านการจัดการเรียนการสอนและด้านการดูแลนักเรียนมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย 4.37, 4.41, 4.34 และ 3) การบริหารของผู้บริหารด้านงบประมาณ ด้านบริหารทั่วไป และด้านงานวิชาการส่งผลต่อบทบาทของครูในการปรับตัวภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 โดยภาพรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งสามารถเขียนเป็นสมการวิเคราะห์การถดถอยได้ดังนี้

$$\hat{Y}_{tot} = 0.348 + 0.604X_3 + 0.306X_4 + 0.290X_1$$

คำสำคัญ (Keywords) : การบริหารของผู้บริหาร; บทบาทของครู; การปรับตัว

Received: 2024-02-13 Revised: 2024-04-01 Accepted: 2024-04-08

¹ สาขาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยเชียงราย Master of Educational Administration, Graduate School, Chiang Rai College. E-mail: Phrasompong_meta@gmail.com

² อาจารย์ที่ปรึกษา สาขาวิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยเชียงราย Adviser in Educational Administration at Graduate School, Chiang Rai College. E-mail: inchenjarean@gmail.com

³ อาจารย์ที่ปรึกษา สาขาวิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยเชียงราย Adviser in Educational Administration at Graduate School, Chiang Rai College Corresponding author. E-mail: dr.w.siririth@gmail.com

Abstract

The objectives of this research were to study 1) management of administrators in the COVID-19 outbreak situation, 2) teachers' roles in promoting student adjustment in the COVID-19 outbreak situation, and 3) administrative management affecting the teachers' roles in adaptation under the situation of the COVID-19 epidemic at the charity schools of the Buddhist temples in the northern district. The sample group used in the research consisted of 248 administrators, deputy administrators and teachers at the charity schools. The instrument used in this research was a questionnaire. The overall confidence value was 0.922. The statistical instruments used in data analysis were: frequency, percentage, mean, standard deviation and multiple regression by Stepwise method.

The results of the research were as follows: 1) for the management of overall the mean was at the highest level with the mean equal to 4.47; 2) for the roles of teachers in adaptation under the situation of the COVID-19 epidemic, overall and in each aspect were: teaching management and student care at the highest average level with the mean equal to 4.37, 4.41, 4.34; and 3) for the management of budget administrators, general administration and academic work, affecting the roles of teachers in adaptation under the situation of the COVID-19 epidemic, the overall picture was statistically significant at the 0.01 level. It could be written as an analytical equation and regression as follows.

$$\hat{Y}_{tot} = 0.348 + 0.604X_3 + 0.306X_4 + 0.290X_1$$

Keywords: administrative management; teacher's role; adaptation

บทนำ (Introduction)

โรคโควิด 19 เป็นโรคอุบัติใหม่ที่เริ่มระบาดทั่วโลกในเดือนธันวาคม ปีพ.ศ. 2562 โดยได้รับรายงานครั้งแรกจากนครอู่ฮั่น มณฑลหูเป่ย์ สาธารณรัฐประชาชนจีน พบผู้ป่วยจำนวนมากมีอาการไข้สูง ไอแห้ง อ่อนเพลีย และมีอาการปอดอักเสบโดยไม่ทราบสาเหตุอาการดังกล่าวเกิดจากโคโรนาไวรัสสายพันธุ์ใหม่ องค์การอนามัยโลกได้ประกาศชื่อโรคนี้อย่างเป็นทางการเมื่อวันที่ 11 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2563 ว่า “Coronavirus Disease 2019” ต่อมาพบการระบาดเป็นวงกว้างมากกว่า 100 ประเทศทั่วโลกในระยะเวลาอันรวดเร็ว และประเทศไทยได้ประกาศให้โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เป็นโรคติดต่ออันตรายตามพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2558 ที่ต้องมีการเฝ้าระวังป้องกันและควบคุมโรคอย่างเข้มงวด (กรณีการ์ แสนสุภา และคณะ, 2563: 84) โดยตรวจพบผู้ป่วยมีอัตราการติดเชื้อเพิ่มมากขึ้นถึง 3,716 คนหรืออัตราการเพิ่มขึ้นของผู้ติดเชื้อ 10-15 คน/วัน ทั้งนี้ รัฐบาลได้ประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินเมื่อวันที่ 25 มีนาคม 2563 เพื่อเป็นการป้องกันและควบคุมการระบาดของโรคโควิด-19 โดยกำหนดแนวทางการป้องกันโรคด้วยการงดการเดินทางไปที่ชุมชน การเว้นระยะห่างทางสังคม

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ตระหนักถึงความสำคัญในการดูแลนักเรียน ผู้ปกครอง ครูและบุคลากรทางการศึกษาจึงได้ให้โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน จัดทำแนวทางการจัดการเรียนการสอนและมาตรการป้องกัน ในสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัส

โคโรนา 2019 (COVID-19) ตั้งแต่ปีการศึกษา 2563 สถานศึกษาเป็นสถานที่ที่มีนักเรียนอยู่รวมกันจำนวนมาก มักจะมีความเสี่ยงสูง หากมีระบบการจัดการที่ไม่ดี อาจจะมีการแพร่ระบาดของเชื้อ COVID-19 ได้ในกลุ่มเด็ก เนื่องจากพบว่า การติดเชื้อ COVID-19 ส่วนใหญ่จะไม่ค่อยมีอาการหรือมีอาการแสดง ค่อนข้างน้อย ความรุนแรงจะน้อยมาก เมื่อเด็กนักเรียนเกิดการติดเชื้อ โอกาสที่จะนำเชื้อไปแพร่ระบาดให้บุคคลในบ้านสูงมากและโอกาสที่จะเกิดการติดเชื้อแก่ผู้อื่นย่อมมีโอกาสสูงเช่นกัน ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษามีการต้องวางแผนการจัดการมาตรการเพื่อป้องกันและควบคุมการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ภายในโรงเรียนก่อนทำการเปิดภาคเรียนที่จะมาถึง นอกจากนี้ผู้บริหารยังต้องวางแผนประเมินว่าควรมีการจัดการเรียนการสอนรูปแบบใดที่มีความเหมาะสมกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคที่เกิดขึ้นในพื้นที่หรือตามมาตรฐานที่รัฐบาลประกาศใช้ในช่วงเวลานั้น ๆ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2563: 42)

โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาภาคเหนือ มีรูปแบบการจัดการเรียนการสอนสำหรับพระภิกษุสงฆ์และประชาชนทั่วไป ตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาลจนถึงระดับมัธยมศึกษา โดยก่อนเกิดสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 โรงเรียนมีการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียนแบบปกติ แต่เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ที่ผ่านมาส่งผลให้โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาภาคเหนือมีการปรับรูปแบบการเรียนการสอนออกเป็น 2 ช่วงคือ ช่วงแรกใช้รูปแบบการสอนแบบออนไลน์ให้ผู้เรียนเรียนผ่านคอมพิวเตอร์ สมาร์ทโฟน เป็นต้น ช่วงที่สองใช้รูปแบบการสอนในห้องเรียนตามปกติเพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างเต็มประสิทธิภาพภายใต้การปฏิบัติตามนโยบาย Social distancing ของรัฐบาลอย่างเคร่งครัด (วัฒนา หาญภักตีสกุล, สัมภาษณ์, 2565)

จากการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการจัดการเรียนการสอนภายใต้การปฏิบัติตามนโยบาย Social distancing ของรัฐบาล นอกจากจะส่งผลให้ผู้บริหารและครูต้องมีการปรับตัวเพื่อเตรียมความพร้อมในการจัดการเรียนการสอนแล้วยังส่งผลผู้เรียนเกิดการปรับตัว (Adaptation or adjustment) อย่างมาก อาทิเช่น นักเรียนไม่สามารถเรียนรู้ได้อย่างเต็มประสิทธิภาพเนื่องจากครูไม่สามารถดำเนินการสอนได้อย่างเต็มที่, ในการทำงานกิจกรรมต่าง ๆ ที่มีความจำเป็นต้องรวมกลุ่มก็ไม่สามารถดำเนินการได้เนื่องจากต้องปฏิบัติตามนโยบาย Social distancing ของรัฐบาล (เทื่อน ทองแก้ว, 2563: 1-10) นอกจากนี้การศึกษาของกานต์ จำรูญโรจน์ (2563: 25) ได้ค้นพบว่าในการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดความเครียดและวิตกกังวลต่อการไปร่วมกิจกรรมกับเพื่อนร่วมชั้นที่มีจำนวนมากอีกด้วย ดังนั้นผู้บริหารจึงมีการวางแผนปรับปรุงและพัฒนาการบริหารงานในด้านต่าง ๆ เพื่อเอื้ออำนวยให้ครูผู้สอนเกิดการพัฒนาบทบาทในการจัดการสอนและการดูแลนักเรียนที่มีศักยภาพ ครูจึงเป็นปัจจัยตัวกลางที่สำคัญที่จะช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดทัศนคติที่ดีในการปรับตัวต่อการเรียนรู้ในรูปแบบใหม่อันจะส่งผลผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่มีประสิทธิภาพและสามารถอยู่ร่วมกันในสังคมโรงเรียนอย่างมีความสุขภายใต้การปฏิบัติตามมาตรการของรัฐบาลในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ที่ยังคงอยู่ในปัจจุบัน

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษา ปัจจัยการบริหารของผู้บริหารที่ส่งผลต่อบทบาทของครูในการปรับตัวภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาภาคเหนือ โดยผลจากการศึกษาที่ได้สามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลประกอบการปรับปรุงแก้ไข และพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนและสภาพแวดล้อมที่มีคุณภาพภายใต้การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 สำหรับผู้บริหารโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาภาคเหนือต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาการบริหารของผู้บริหารในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาภาคเหนือ
2. เพื่อศึกษาบทบาทของครูในการปรับตัวภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาภาคเหนือ
3. เพื่อศึกษาการบริหารของผู้บริหารที่ส่งผลต่อบทบาทของครูในการปรับตัวภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาภาคเหนือ

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) มีขอบเขตในการดำเนินการศึกษาดังนี้

1. ขอบเขตของการวิจัย

1.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาเรื่อง การบริหารของผู้บริหารที่ส่งผลต่อบทบาทของครูในการปรับตัวภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาภาคเหนือ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารของสำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2556 : 38) ประกอบด้วย การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานบุคคล การบริหารงบประมาณ และการบริหารทั่วไป และแนวคิดเกี่ยวกับบทบาทและการปรับตัวของครูของเมธาสิทธิ์ ธีรรัตน์ศรีสกุล และคณะ (2564: 101) และ Baker & Siryk (1984: 179) ประกอบด้วย 1) ด้านการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ การเรียนและการเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียน และ 2) ด้านการดูแลนักเรียน ได้แก่ สังคมและอารมณ์

1.2 ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรของการวิจัย คือ ผู้บริหารและครูโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาภาคเหนือ จำนวน 20 โรงเรียน จำนวน 712 คน โดยกลุ่มตัวอย่างมีจำนวน 248 คน ใช้วิธีสุ่มกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie และ Morgan (1970: 608) และสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) โดยผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยพิจารณาภายใต้กรอบแนวคิดเชิงทฤษฎีที่ได้จากการศึกษา วิเคราะห์ วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งให้สอดคล้องกับคำจำกัดความในการวิจัยที่ได้กำหนดไว้ โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 4 ส่วน ประกอบด้วย ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะคำถามเป็นแบบให้เลือกตอบปลายปิด (check list) ได้แก่ เพศ อายุ ตำแหน่ง และประสบการณ์ทำงาน ส่วนที่ 2 การบริหารของผู้บริหารในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาภาคเหนือ ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ส่วนที่ 3 บทบาทของครูในการปรับตัวภายใต้ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาภาคเหนือ ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ และส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยมีขั้นตอนดังนี้

3.1 ติดต่อไปยังโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาภาคเหนือซึ่งแจ้งรายละเอียดต่างๆ แก่ผู้ประสานงานในแต่ละโรงเรียนเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการช่วยประสานงานในการเก็บข้อมูล

3.2 ขอนหนังสือรับรองและแนะนำตัวผู้วิจัย และใบขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลจากบัณฑิตวิทยาลัย รวมถึงส่งแบบสอบถามการวิจัยไปยังโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาภาคเหนือ จำนวน 20 โรงเรียน โดยการเก็บข้อมูลครั้งนี้ผู้วิจัยให้ฝ่ายประชาสัมพันธ์ของโรงเรียนช่วยเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามและส่งแบบสอบถามกลับให้ผู้วิจัย โดยใช้เวลาในการดำเนินการประมาณ 1 เดือน

3.3 ผู้วิจัยทำการตรวจสอบความถูกต้องของแบบสอบถามที่ได้จากผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 248 ชุด และนำไปสรุปผลเพื่อวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นตอนต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ หาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

4.2 ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารของผู้บริหารในสถานการณ์การแพร่ระบาดโรคโควิด 19 โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาภาคเหนือ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ หาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

4.3 ข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทของครูในการปรับตัวภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดโรคโควิด 19 โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาภาคเหนือ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ หาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

4.4 ทดสอบสมมติฐานโดยวิเคราะห์ความถดถอยแบบพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

ผลการวิจัย (Research Results)

จากผลการศึกษาเรื่อง การบริหารของผู้บริหารที่ส่งผลต่อบทบาทของครูในการปรับตัวภายใต้ในสถานการณ์การแพร่ระบาดโรคโควิด 19 โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาภาคเหนือ สรุปผลการศึกษาได้ ดังนี้

1. ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากกว่าเป็นเพศชาย (ร้อยละ 54.8) มีอายุระหว่าง 31-40 ปีมากที่สุด (ร้อยละ 30.6) มีรายได้ต่อเดือนระหว่าง 30,001 บาทขึ้นไป จำนวน 82 คน (ร้อยละ 33.1) ดำรงตำแหน่งเป็นครูผู้สอนมากที่สุด (ร้อยละ 83.9) และมีประสบการณ์ทำงาน 6 - 10 ปีมากที่สุด (ร้อยละ 37.1)

2. การบริหารของผู้บริหารในสถานการณ์การแพร่ระบาดโรคโควิด 19 โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาภาคเหนือ โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.47$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับจากมากไปน้อย พบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารงานวิชาการ ($\bar{X} = 4.54$) รองลงมาด้านบริหารงานบุคคล ($\bar{X} = 4.49$) ด้านการบริหารงบประมาณ ($\bar{X} = 4.43$) และด้านการบริหารทั่วไป ($\bar{X} = 4.41$) ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารของผู้บริหารในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาภาคเหนือ

การบริหารของผู้บริหาร	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับ
1. ด้านการบริหารงานวิชาการ	4.54	0.49	มากที่สุด
2. ด้านการบริหารงานบุคคล	4.49	0.53	มากที่สุด
3. ด้านการบริหารงบประมาณ	4.43	0.54	มากที่สุด
4. ด้านการบริหารทั่วไป	4.41	0.58	มากที่สุด
รวม	4.47	0.49	มากที่สุด

3. บทบาทของครูในการปรับตัวภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาภาคเหนือ โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.37$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับจากมากไปน้อย พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ได้แก่ ด้านการจัดการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.41$) รองลงมาด้านการดูแลนักเรียน ($\bar{X} = 4.34$) ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของบทบาทของครูในการปรับตัวภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาภาคเหนือ

บทบาทของครูในการปรับตัว	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับ
1. ด้านการจัดการเรียนการสอน	4.41	0.55	มากที่สุด
2. ด้านการดูแลนักเรียน	4.34	0.58	มากที่สุด
รวม	4.37	0.54	มากที่สุด

4. การบริหารของผู้บริหารที่ส่งผลต่อบทบาทของครูในการปรับตัวภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาภาคเหนือ เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวพยากรณ์จะพบว่า การบริหารของผู้บริหารด้านงบประมาณ (X_3) ด้านบริหารทั่วไป (X_4) และด้านงานวิชาการ (X_1) สามารถพยากรณ์ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ เป็น 0.917 และมีประสิทธิภาพในการทำนายร้อยละ 84.1 มีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์เท่ากับ ± 0.22 ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณเพื่อพยากรณ์การบริหารของผู้บริหารที่ส่งผลต่อบทบาทของครูในการปรับตัวภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19

ตัวแปร	b	SE _b	β	t	p-value
ด้านงบประมาณ (X_3)	.604	.074	.600	8.155	.000**
ด้านบริหารทั่วไป (X_4)	.306	.068	.330	4.479	.000**
ด้านงานวิชาการ (X_1)	.290	.055	.299	3.895	.000**

ค่าคงที่ 0.348 ; Std.E = ± 0.22 ; R = 0.917 ; R² = 0.841
F = 464.001 ; P-value < 0.01

ซึ่งจะได้สมการถดถอยในรูปคะแนนดิบคือ

$$\hat{Y}_{tot} = 0.348 + 0.604X_3 + 0.306X_4 + 0.290X_1$$

และคะแนนมาตรฐาน คือ

$$\hat{Z} = 0.600X_3 + 0.330X_4 + 0.299X_1$$

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

ผู้วิจัยนำเสนอการอภิปรายเป็นประเด็น ดังนี้

1. การบริหารของผู้บริหารในสถานการณการแพรระบาดโรคโควิด 19 โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทศาสนาภาคเหนือ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยการบริหารด้านการบริหารงานวิชาการด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารงบประมาณ และด้านการบริหารทั่วไปอยู่ในระดับมากที่สุดเช่นเดียวกัน จากผลการศึกษาดังกล่าวทำให้เห็นได้ว่าการบริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องมีผู้บริหารที่มีความรู้ความสามารถเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในและภายนอกองค์กรที่มีประสิทธิภาพ (ชัยเสกฐ์ พรหมศรี, 2557: 18) ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องวางแผนงานและวิธีการปฏิบัติงานเพื่อที่จะนำองค์กรบรรลุเป้าหมายได้ โดยใช้งบประมาณจากรัฐให้คุ้มค่าทั้งคน เงิน เวลา และทรัพย์สินอย่างอื่น เพราะถ้าระบบบริหารภายในสถานศึกษาไม่ดีจะกระทบกระเทือนต่อส่วนอื่น ๆ ของหน่วยงานได้ ดังนั้นความสำเร็จหรือความล้มเหลวในการบริหารสถานศึกษาจึงขึ้นอยู่กับสมรรถภาพของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นสำคัญ (อรทัย แสงทอง, 2552: 27) สอดคล้องกับการศึกษาของรัตนากาญจนพันธ์ (2563: 555) พบว่า ผู้บริหารควรมุ่งเน้นการปฏิบัติตามแนวนโยบายภาครัฐรวมถึงการใช้กลไกความร่วมมือของผู้ปกครองและชุมชนในการดูแลนักเรียน โดยคำนึงถึงความปลอดภัยสูงสุดภายใต้สถานการณ์วิกฤติที่เกิดขึ้น คำนึงถึงความปลอดภัยสูงสุดของทุกคนที่เกี่ยวข้อง มีการอำนวยความสะดวกให้นักเรียนทุกคนเข้าถึงการเรียนการสอนได้ การใช้สิ่งที่มีอยู่แล้วให้เกิดประโยชน์สูงสุด และการให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจจะช่วยให้เข้าใจในสภาพปัญหาต่าง ๆ ที่กำลังเกิดขึ้นกับองค์กรและสามารถร่วมกันฝ่าฝืนสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นได้

2. บทบาทของครูในการปรับตัวภายใต้สถานการณ์การแพรระบาดโรคโควิด 19 โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทศาสนาภาคเหนือ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยด้านการจัดการเรียนการสอนและด้านการดูแลนักเรียนมากที่สุดเช่นเดียวกัน เนื่องจากการแพรระบาดของโรคโควิด 19 ที่เกิดขึ้นส่งผลต่อระบบการศึกษาอย่างมาก รัฐบาลไทยจึงมีมาตรการการปรับตัวของการศึกษาไทยในช่วงการแพรระบาดโรคโควิด 19 ให้สอดคล้องกับความรุนแรงของการระบาดของโรคที่เกิดขึ้น และมีความสอดคล้องในแต่ละพื้นที่รวมถึงการสำรวจความพร้อมในการเข้าถึงการเรียนทางไกลของเด็ก เพื่อเตรียมอุปกรณ์หรือสื่อการเรียนให้เหมาะสมกับบริบทของครอบครัวเด็กที่แตกต่างกัน (พงศัทศ วนิชานันท์, 2563: 32) จากมาตรการดังกล่าวส่งผลให้บทบาทของครูเปลี่ยนแปลงไปทั้งในเรื่องของการจัดการเรียนรู้และการดูแลนักเรียนและยังมีข้อจำกัดในการดำเนินการในเรื่องต่างๆ สอดคล้องกับการศึกษาของเทียน ทองแก้ว (2563: 8) พบว่า การจัดการเรียนการสอนยังได้ผลน้อยเพราะนักเรียนไม่สนใจและทรัพยากรที่เอื้อต่อการเรียนรู้ยังมีข้อจำกัดอยู่มาก นอกจากนี้เด็กยังมีความกังวลและความเครียดต่อการระบาดของโรคโควิด 19 ดังนั้นครูต้องปรับบทบาทให้เป็นผู้ที่สนับสนุนการเรียนรู้มากกว่าผู้สอน เทคโนโลยีสารสนเทศในการส่งเสริมการเรียนรู้แม้จะยังขาดแคลนและต้องมีงบประมาณที่ต้องใช้จ่ายแต่ยังคงจำเป็นในอนาคต นอกจากนี้การศึกษาของ สุวิมล มธุรส (2563: 41) ได้ชี้ให้เห็นว่า การเตรียมความพร้อมในการเรียนการสอนออนไลน์ด้านอุปกรณ์และเทคโนโลยีผู้เรียนและครูผู้สอนต้องปรับตัวเข้าสู่การเรียนการสอนแบบออนไลน์ เพื่อให้หลักสูตรยังคงดำเนินต่อไปได้อย่างไม่ขาดตอน การบริหารจัดการต่อการ

เรียนการสอนสามารถเข้าถึงของนักเรียนทุกคนได้อย่างมีประสิทธิภาพและให้ครูผู้สอนประสบความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้

3. การบริหารของผู้บริหารด้านงบประมาณ ด้านบริหารทั่วไป และด้านงานวิชาการส่งผลต่อบทบาทของครูในการปรับตัวภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 โดยภาพรวม เนื่องจากผู้บริหารมีการบริหารงานด้านงบประมาณที่มีความเหมาะสมในการจัดตั้งคณะกรรมการในการตรวจสอบ ติดตามผล และประเมินผลการใช้จ่ายงบประมาณเพื่อความโปร่งใสต่อการดำเนินการต่าง ๆ เปิดโอกาสให้ครูเสนอข้อมูลที่เป็นต่อความต้องการในการใช้งบประมาณต่าง ๆ เพื่อใช้ปรับปรุง พัฒนาการวางแผนการจัดสรรงบประมาณในครั้งต่อไป และมีการจัดทำแผนงบประมาณที่สามารถใช้ในสถานศึกษาได้จริงและสามารถเปิดเผยได้ ในด้านการบริหารทั่วไป ผู้บริหารได้สนับสนุนให้มีการร่วมมือระหว่างสถานศึกษา ชุมชนต่อการดำเนินการต่าง ๆ ทางการศึกษา ส่งเสริมให้ครูเป็นบุคคลที่มีบทบาทในการประสานงานช่วยเหลือผู้เรียนเพื่อลดความวิตกกังวล ความเครียด ต่อการเรียนภายในห้องเรียน และมีการบริหารจัดการเพื่อเตรียมความพร้อมเกี่ยวกับครูและรูปแบบการสอนต่อสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน และในด้านงานวิชาการ ผู้บริหารมีการประสานงานร่วมกับหน่วยงานอื่น ๆ เพื่อร่วมกันพัฒนางานวิชาการ ส่งเสริมให้ครูพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ และเปิดโอกาสให้ครูได้ใช้ความรู้ความสามารถในการสร้างแผนการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาและผู้เรียนอย่างเต็มที่ จึงส่งผลต่อบทบาทของครูในการส่งเสริมการปรับตัวของนักเรียนในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 โดยภาพรวม โดยผลจากการศึกษาสอดคล้องกับการศึกษาของ รัตนา กาญจนพันธ์ (2563: 555) พบว่า ผู้บริหารควรมุ่งเน้นการปฏิบัติตามนโยบายภาครัฐ รวมถึงการใช้กลไกความร่วมมือของผู้ปกครองและชุมชนในการดูแลนักเรียน นักศึกษา โดยคำนึงถึงความปลอดภัยสูงสุดภายใต้สถานการณ์วิกฤติที่เกิดขึ้น คำนึงถึงความปลอดภัยสูงสุดของทุกคนที่เกี่ยวข้อง มีการอำนวยความสะดวกให้นักเรียนทุกคนเข้าถึงการเรียนการสอนได้ การใช้สิ่งที่มีอยู่แล้วให้เกิดประโยชน์สูงสุดควรมุ่งเน้นที่บทบาทของผู้บริหารโดยการสร้างคุณค่าแก่ตนเองเพื่อแสดงถึงการเป็นตัวอย่งที่ดี การปฏิบัติตนของผู้บริหาร รวมถึงการให้ความเป็นธรรมต่อบุคลากรทั้งในเรื่องสวัสดิการและความเจริญ ก้าวหน้า โดยผู้บริหารต้องชี้แนะบุคลากรให้เข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจกระตุ้นให้มีความรับผิดชอบมีอิสระทางความคิด และเข้าใจในสภาพปัญหาต่าง ๆ ที่กำลังเกิดขึ้นกับองค์กร บุคลากรที่มีความตั้งใจจริงจะผ่านพ้นสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นได้ ควรมุ่งเน้นที่สถานการณ์แวดล้อมที่เป็นการกำหนดบทบาทของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการตัดสินใจจึงจะส่งผลต่อการแสดงลักษณะภาวะของผู้นำของผู้บริหาร นอกจากนี้มีความจำเป็นที่จะต้องเรียนรู้และส่งเสริมให้มีการใช้เทคโนโลยีการสื่อสารในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อนำไปใช้ในสร้างแนวทางในการบริหารจัดการรูปแบบใหม่ ๆ ต่อไป เช่นเดียวกันกับการศึกษาของพระครูสังฆรักษ์สิงห์ชัย ฐิตธมโม (2563: 143) ชี้ให้เห็นว่าการดูแลช่วยเหลือนักเรียนตลอดจนการจัดการเรียนการสอนนั้นเป็นการส่งเสริม การพัฒนา การป้องกัน และการแก้ไขปัญหาให้แก่นักเรียนเพื่อให้นักเรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีภูมิคุ้มกันทางจิตใจที่เข้มแข็งมีคุณภาพชีวิตที่ดีในสถานการณ์โควิด 19 ระบาด เพราะการเรียนรู้ยังต้องดำเนินอยู่แม้นักเรียนไม่สามารถไปโรงเรียนตามปกติ ดังนั้น โรงเรียนจึงต้องดำเนินตามหลักการใช้มาตรการทางสาธารณสุข และมาตรการทางสังคมเพื่อป้องกันการแพร่ระบาดในโรงเรียนที่เปิดการเรียนการสอน

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย (Research Knowledge)

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี วิจัยที่เกี่ยวข้อง และผลการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้องค์ความรู้จากการวิจัยดังนี้

1. การบริหารของผู้บริหารในสถานการณ์การแพร่ระบาดโรคโควิด 19 โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาภาคเหนือที่มีความสำคัญมากที่สุดคือ การบริหารด้านงานวิชาการ รองลงมาด้านการบริหารงานบุคคล

2. บทบาทของครูในการปรับตัวภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดโรคโควิด 19 โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาภาคเหนือที่มีความสำคัญที่สุดคือบทบาทการส่งเสริมด้านการจัดการเรียนการสอน รองลงมาด้านการดูแลนักเรียน

3. การบริหารของผู้บริหารด้านงบประมาณส่งผลต่อบทบาทของครูในการปรับตัว ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดโรคโควิด 19 โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาภาคเหนือมากที่สุด รองลงมาคือด้านบริหารทั่วไป และด้านงานวิชาการ โดยส่งผลต่อบทบาทในการส่งเสริมการปรับตัวของนักเรียนได้มากถึงร้อยละ 84.1

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผลการศึกษาพบว่าการบริหารของผู้บริหารด้านงบประมาณมีผลต่อบทบาทของครูในการปรับตัวภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดโรคโควิด 19 โดยภาพรวมและด้านการจัดการเรียนการสอน ดังนั้นหากผู้บริหารจำเป็นต้องใช้งบประมาณเพื่อเข้ามาใช้ในการดำเนินการต้องมีการจัดประชุมเพื่อวางแผนในการจัดสรรงบประมาณส่วนกลางที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุด

1.2 ผลการศึกษาพบว่าการบริหารของผู้บริหารด้านบริหารทั่วไปส่งผลต่อบทบาทของครูในการปรับตัวภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดโรคโควิด 19 ด้านการดูแลนักเรียน ผู้บริหารควรวางแผนการดำเนินการอย่างเป็นระบบเพื่อให้การดำเนินการมีประสิทธิภาพและสามารถพัฒนารูปแบบการบริหารได้หากเกิดเหตุการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดต่อต่าง ๆ ที่ยังไม่มีความแน่นอนในอนาคต

2. ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาความต้องการ ปัญหา และอุปสรรคที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ในสถานการณ์การแพร่ระบาดโรคโควิด 19 โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาภาคเหนือ เพื่อสร้างแนวทางในการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมแก่ผู้เรียน

2.2 ควรศึกษาถึงประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนในสถานการณ์การแพร่ระบาดโรคโควิด 19 ที่ยังคงระบาดอย่างต่อเนื่อง

2.3 ควรศึกษาถึงรูปแบบการบริหารงานต่อการดูแลช่วยเหลือผู้เรียนในสถานการณ์การแพร่ระบาดโรคโควิด 19 โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาภาคเหนือ

เอกสารอ้างอิง (References)

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2563). รายงานการวิจัย เรื่อง ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเร่งด่วนว่าด้วยการบริหารจัดการ
การศึกษาในช่วงสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ที่เหมาะสม
กับสังคมไทย. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: [https://www.senate.go.th/assets/portals/132/fileups/241/files/รายงาน%20COVID%2019\(2\).pdf](https://www.senate.go.th/assets/portals/132/fileups/241/files/รายงาน%20COVID%2019(2).pdf). สืบค้นเมื่อ 23 กันยายน 2563
- กรรณิการ์ แสนสุภา และคณะ. (2563). การปรับตัวของนักศึกษาในสถานการณ์โควิด-19. *วารสารมจร
มนุษยศาสตร์ปริทรรศน์*. สาขาจิตวิทยา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง. 6(2): 79-92.
- กานต์ จำรูญโรจน์. (2563). 5 วิธีฟื้นฟูจิตใจผ่านวิกฤตโควิด19. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://www.rama.mahidol.ac.th/ramachannel/home/article/covid-19/> สืบค้นเมื่อ 23 กันยายน 2563.
- ชัยเสถียร พรหมศรี. (2557). ภาวะผู้นำร่วมสมัย. กรุงเทพฯ: ปัญญาชน.
- เทือน ทองแก้ว. (2563). การออกแบบการศึกษาในชีวิตวิถีใหม่: ผลกระทบจากการแพร่ระบาด COVID-19.
คุรุสภาวิทยากร. 1(2): 1-10.
- พระครูสังฆรักษ์สิงห์ชัย ฐิตธมโม. (2563). การดูแลช่วยเหลือนักเรียนและการจัดการเรียนการสอนในสถานการณ์
โควิด-19. *วารสารบัณฑิตศึกษาปริทรรศน์ วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์*. 8(2): 143-154.
- พงศ์ทัศ วนิชานันท์. (2563). การศึกษาพื้นฐานในยุคโควิด-19: จะเปิด-ปิดโรงเรียนอย่างไร?. [ออนไลน์].
แหล่งที่มา: <https://tdri.or.th/2020/05/basic-education-in-covid-19-crisis-reopening-school-after-lockdown/> สืบค้นเมื่อ 29 มกราคม 2565.
- เมธาสิทธิ์ ธีรรัตนศรีสกุล และคณะ (2564). การปรับตัวภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัส
โคโรนา 2019 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนราชินีบูรณะ. *วารสารสังคมศาสตร์วิจัย*,
12(1): 101-118.
- รัตนา กาญจนพันธุ์. (2563). การบริหารสถานศึกษาในสถานการณ์วิกฤตไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19).
วารสารดุสิตบัณฑิตทางสังคมศาสตร์. 10(3): 545-556.
- สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2556). การบริหารงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ: สำนัก
นโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สุวิมล มธูรส. (2563). การจัดการศึกษาในระบบออนไลน์ในยุค NEW NORMAL COVID-19. *วารสารรัชตภาคย์*.
15(40): 33-42.
- อรทัย แสงทอง. (2552). หลักธรรมาภิบาลกับการบริหารสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานครกรณีศึกษา
สถานศึกษาในเขตตลิ่งชัน. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต (รัฐประศาสนศาสตร์)
กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Baker, R. W., & Siryk, B. (1984). Measuring adjustment to college. *Journal of Counseling
Psychology*. 31: 179-189.
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational
and Psychological Measurement*. 30(3): 607-610.